

כלי מחקר זה נלקח מתוך **מאגר כלי המחקר** של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו

שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

שם הכלי: **שאלון להערכת תכנית "ארוחה זה לא רק אוכל"** (מדידה ראשונה- מטפלים ישירים)

פותח בשנת: 2020 על ידי: מכלול – יחידת הערכה ומחקר

1	מטרת הכלי	ללמוד על עמדתם של מעניקי השירות (מטפלים ישירים) בנוגע לתהליך האכילה ואופן ההאכלה הקיים במסגרת, לפני הפעלת מיזם הפיילוט "ארוחה זה לא רק אוכל" וכחלק מתהליך ההערכה מלווה.
2	סוג כלי המחקר	שאלון.
3	אוכלוסיית היעד	מטפלים ישירים במרכזי יום טיפוליים.
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי
5	מבנה הכלי	השאלון כלל שלושה פרקים: א. פרטי רקע של מעניק השירות ב. עמדות לגבי אכילה והאכלה במרכז: דירוג מידת ההסכמה עם היגדים שהתייחסו לאוכל עצמו, לסביבת האכילה, לאפשרויות התקשורת עם מקבלי השירות ולכלי האכילה. ג. תחושות וחוויות: דירוג מידת ההסכמה עם היגדים הנוגעים לתחושות שעולות בקרב מעניק השירות סביב הארוחה, כיצד נתפס זמן זה עבורו ושיתוף במחשבות ורעיונות נוספים
6	סוג סולם המדידה	סולם ליקרט בעל 5 דרגות (מ-1 "כלל לא מסכים" ועד 5 "במידה רבה מאוד").
7	סוג הפריטים בכלי	שאלות פתוחות, שאלות סגורות והיגדים לדירוג.
8	אורך הכלי	11 שאלות רקע פתוחות וסגורות, 21 היגדים לדירוג ו-3 שאלות פתוחות נוספות. סה"כ 36 שאלות.
9	מהימנות	לא צוין
10	תקיפות	לא צוין

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

שם המחקר	מק"ט
שרונה דולמן, מיכל הירש וחיה שלר (2020). ארוחה זה לא רק אוכל- מיזם חדשני לקידום חווית האכילה באמצעות טכנולוגיה מסייעת ואבזרי עזר בקרב אנשים עם מש"ה ומעניקי השירות. קרן שלם, מינהל המוגבלויות- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, מילבת- שיבא. בעריכת שרון גנות, קרן שלם.	890-255-2020 למחקר המלא

[למאגר המחקרים של קרן שלם](#)

שם המסגרת: _____ תאריך: _____

שאלון להערכת התכנית "ארוחה זה לא רק אוכל" (מדידה ראשונה – מטפלים ישירים)

מטפל/ת יקר/ה,

קרן שלם מעוניינת להעריך את מצב ההאכלה כיום במסגרות המשתתפות בתכנית "ארוחה זה לא רק אוכל", שמטרתה לשפר את תהליך ההאכלה ואת שביעות הרצון של הצוות ומקבלי השירות מההאכלה. נודה לך מאוד אם תקדיש/י מזמנך לענות על השאלון שלפניך.
*השאלון כתוב בלשון זכר לצורכי נוחיות בלבד. בכל פעם שכתוב **מש"ה**, הכוונה היא למוגבלות שכלית התפתחותית.

אנא מלא/י 4 ספרות אחרונות של ת"ז על מנת שנוכל להתאים בין המדידות השונות: _____

חלק א' – פרטי רקע

1. מין: ☐ גבר, ☐ אישה
2. שנת לידה: _____
3. משתייך לחברה ה: ☐ יהודית, ☐ ערבית, ☐ אחר – פרט: _____
4. מגזר דתי: ☐ חילוני, ☐ מסורתי, ☐ דתי, ☐ חרדי
5. השכלה: ☐ תיכונית, ☐ תואר ראשון, ☐ תואר שני, ☐ תעודה מקצועית, ☐ אחר _____
6. ותק בעבודה עם אנשים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית (בשנים): _____
7. ותק כמדריך בעבודה הנוכחית (בשנים): _____
8. האם יש לך קירבה אישית (משפחה או חבר קרוב) לאדם עם מוגבלות שכלית או מוגבלות אחרת?
☐ לא
☐ כן, מהי? _____
9. כמה אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית אתה מאכיל במסגרת? _____
א. לכמה ממקבלי שירות שאתה מאכיל יש יכולת לאכילה באופן עצמאי? _____
ב. כמה מקבלי שירות שאתה מאכיל שותים באופן עצמאי? _____
10. מה היקף המשרה שלך כמדריך ישיר במסגרת (מס' שעות בשבוע)? _____
11. האם השתתפת בקורס/הכשרה/הדרכה בנושא אכילה והאכלה במהלך עבודתך במסגרת?
☐ לא
☐ כן

אם כן, מה היה היקף הקורס/ההכשרה/ההדרכה?

☐ 1-2 שעות ☐ 3-6 שעות ☐ 7 שעות ויותר ☐ אני מקבל/ת הדרכה בנושא זה כל שבוע.

חלק ב' – האוכל וההאכלה

אנא דרג/י את מידת הסכמתך עם כל אחד מהמשפטים הבאים:

5	4	3	2	1	
במידה רבה מאוד	מסכים במידה רבה	מסכים במידה בינונית	מסכים במידה מועטה	כלל לא מסכים	
					1. האוכל שמקבלי השירות מקבלים טעים
					2. האוכל שמקבלי השירות מקבלים מוגש בטמפרטורה מתאימה (לא חם או קר מדי)
					3. בכל ארוחה קיימות מספר אפשרויות שניתן לבחור מהן (ע"פ התפריט היומי שנבנה על ידי התזונאי)
					4. מקבלי השירות בוחרים באופן עצמאי מה לאכול (אם ניתן) מתוך התפריט היומי
					5. נעים לי לשבת בחדר בזמן הארוחה (החדר מואר, מאוורר, ריח טוב)
					6. מתקיים שיח ביני ובין מקבל השירות בזמן ההאכלה
					7. קיים קשר עין ביני ובין מקבל השירות בזמן ההאכלה
					8. כלי האוכל (סכו"ם/צלחות/כוסות) מתאימים למוגבלויות השונות של מקבלי השירות
					9. שולחן האוכל מתאים לצרכים של מקבלי השירות
					10. מקבלי השירות מרוצים מהחברים היושבים לידם בזמן האוכל
					11. מנח הישיבה של הסועדים מאפשר אכילה עצמאית (לא ישובים רחוק מדי, בהטיה, ברכיים נתקעות בשולחן וכד')
					12. יש שימוש באביזרי עזר לקידום אכילה עצמאית ולסיוע בהאכלה בזמן הארוחה (שטיחונים למניעת החלקה, צלחות מיוחדות, סכו"ם מותאם)

- לדעתך, האם צריך לשנות משהו בתהליך ההאכלה? אם כן – מה?

אנא דרג את מידת הסכמתך עם כל אחד מהמשפטים הבאים:

5	4	3	2	1	
במידה רבה מאוד	מסכים במידה רבה	מסכים במידה בינונית	מסכים במידה מועטה	כלל לא מסכים	
					1. משתפים אותי בקבלת החלטות הקשורות להאכלה
					2. יש לי למי לפנות כאשר מתעורר קושי הקשור להאכלה
					3. מעודדים אותנו ומקדישים זמן לדבר על התחושות, החוויות והרגשות של הצוות בנושא ההאכלה
					4. אני מרגיש שמופעל עליי לחץ להספיק להאכיל את מקבל השירות
					5. אני חושש שבזמן ההאכלה יקרה משהו
					6. אני מרגיש תסכול כאשר מקבל השירות איננו מסיים את הארוחה
					7. אני מרגיש סיפוק כשמקבל השירות נהנה מחוויית האוכל (גם אם לא סיים את הארוחה)
					8. אני חושב שלארוחות יש משמעות רבה באיכות החיים של מקבל השירות
					9. אני נהנה בזמן ההאכלה במסגרת

- האם קיבלת הדרכה בנוגע להאכלה של מקבלי שירות עם קשיים כלשהם באכילה (קשיי נשימה, קשיי בליעה, צורך בכלי האכלה מותאמים, ועוד)?

א. במידה וכן, פרט איזו הדרכה ניתנה לך: _____

ב. במידה ולא, האם זה חסר לך? מה היית רוצה ללמוד בנושא? _____

- במידה ויש לך הערות/הארות בנוגע לארוחות במסגרת – נשמח לשמוע: _____

תודה רבה על שיתוף הפעולה!
יחידת המחקר וההערכה, קרן שלם.